

Kulturutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ungdomslag

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till ungdomslag (RP 111/2016 rd): Ärendet har remitterats till kulturutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 42/2016 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringssekreterare Juha Post, undervisnings- och kulturministeriet
- konsultativ tjänsteman Jaana Walldén, undervisnings- och kulturministeriet
- direktör Georg Henrik Wrede, undervisnings- och kulturministeriet
- generalsekreterare Herttaliisa Tuure, Statens delegation för ungdomsärenden
- biträdande direktör Jarmo Kokkonen, Kyrkostyrelsen
- verkställande direktör Catarina Silvander, Ungdomscentra Villa Elba
- kultur- och fritidsdirektör Merja Kukkonen, Borgå stad
- sakkunnig Kari Sjöholm, Finlands Kommunförbund
- forskningschef Leena Suurpää, Ungdomsforskningssällskapet rf
- studerande Jari Puranen, Nuorten Keski-Suomi ry
- verksamhetsledare Eeva-Liisa Tilkanen, Nuorten Keski-Suomi ry
- organisationschef Sari Kokko, Synskadades förbund rf
- verksamhetsledare Niina Mykrä, Finlands natur- och miljöskolförbund rf
- verksamhetsledare Vanda naturskola, Olli Viding, Finlands natur- och miljöskolförbund rf
- verksamhetsledare Eija Pietilä, Suomen nuorisokeskusyhdistys ry
- ordförande Kimi Uosukainen, Förbundet för Finlands Ungdomsråd
- generalsekreterare Olli Joensuu, Finlands Ungdomssamarbete - Allians rf
- tf. verksamhetsledare Anna Kapanen, Nationella verkstadsföreningen rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- undervisnings- och kulturministeriet
- biträdande direktör Jarmo Kokkonen, Kyrkostyrelsen

Betänkande KuUB 12/2016 rd

- Esbo stad
- Helsingfors stad
- Nationella verkstadsföreningen rf.

PROPOSITIONEN

I proposition föreslås en ny ungdomslag som ersätter den gällande ungdomslagen från 2006.

Syftet med lagen är att främja de ungas delaktighet och påverkningsmöjligheter och deras förmåga och förutsättningar att verka i samhället. Syftet är vidare att stödja de ungas utveckling, självständighetsprocess och gemenskapskänsla samt inhämtandet av kunskaper och färdigheter i anknytning till detta, att stödja ungas fritidssysselsättningar och verksamhet i det civila samhället och att främja de ungas likställdhet, jämlikhet och tillgodoseendet av deras rättigheter samt att förbättra de ungas uppväxt- och levnadsvillkor. Syftena ska uppnås med utgångspunkt i solidaritet, kulturell mångfald, internationalism, hållbar utveckling, sunda levnadsvanor, respekt för miljön och livet samt sektorsövergripande samarbete.

Undervisnings- och kulturministeriet ska enligt förslaget ansvara för den allmänna ledningen, samordningen och utvecklingen av ungdomsarbetet och ungdomspolitikerna och för att allmänna förutsättningar för ungdomsarbetet och ungdomspolitikerna skapas inom statsförvaltningen. I anslutning till undervisnings- och kulturministeriet finns statens ungdomsråd samt utvärderings- och understödscommissionen. Kommunens uppgift ska vara att med beaktande av lokala omständigheter skapa förutsättningar för ungdomsarbete och ungdomsverksamhet på lokal nivå genom att ordna tjänster och lokaler för unga samt stödja ungas medborgarverksamhet.

I propositionen föreslås det att statens ungdomsråd ska ha till uppgift att behandla ärenden som är vittsyftande och av principiell betydelse för unga och att bedöma konsekvenserna av statsförvaltningens åtgärder för de unga och för tjänster och funktioner riktade till unga. Till rådets viktigaste uppgifter ska höra att göra bedömningar som bygger på information om de ungas uppväxt- och levnadsvillkor och att producera aktuell information om de unga och deras levnadsvillkor.

Som en sådan riksomfattande organisation på ungdomsområdet som är berättigad till statsbidrag kan enligt den föreslagna lagen en sådan registrerad förening eller stiftelse godkännas som förverkligar de syften och utgångspunkter som anges i den föreslagna lagen. En organisations rätt till statsbidrag ska vid behov kunna återkallas, om organisationen inte uppfyller de föreskrivna förutsättningarna för beviljande av statsunderstöd.

I lagen föreslås dessutom bestämmelser om beviljande av statsunderstöd till riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet. Förslaget omfattar bestämmelser om verkstäder för unga, om beviljande av statsunderstöd för dem och om möjligheten till narkotikatest på verkstäder för unga. Bestämmelserna om statens ansvar för ungdomspolitikerna och om kommunens ungdomsarbete och ungdomspolitik revideras. I lagen föreskrivs det om det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitikerna, som ska vara ett centralt strategiskt dokument för att stödja ungas utveckling, självständighetsprocess och delaktighet och förbättra de ungas uppväxt- och levnadsvillkor. Uppgifterna för de statliga organ på ungdomsområdet som lyder under under-

Betänkande KuUB 12/2016 rd

visnings- och kulturministeriet ska ses över. Även bestämmelserna om rätten till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet och om beviljandet av statsunderstöd ska uppdateras.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2017.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

Kulturutskottet välkomnar regeringens förslag om att stärka ungas delaktighet och påverkan samt hörandet av unga. Kommunala och statliga myndigheter har ett tydligt ansvar för att erbjuda och ordna möjligheter till detta. Särskilt viktig är enligt utskottet formuleringen av lagens syfte i 2 § som i praktiken syns i hur väl man lyckas genomföra de olika bestämmelserna i lagen. Främjandet av de ungas likställdhet och jämlikhet samt deras rättigheter lyfts fram som centrala mål. Utskottet välkomnar också att det sägs att lagens syfte ska uppnås med utgångspunkt i kulturell mångfald och internationalism samt hållbar utveckling.

Kulturutskottet betonar att hörandet av unga och de ungas delaktighet i hög grad ska ses som en möjlighet att förbättra kommunernas verksamhet och beslutsfattande. Lika viktigt är det att de unga växer upp till aktiva medborgare som känner delaktighet och ansvar både för samhället i stort och för den egna regionens och kommunens angelägenheter och vill delta i den samhälleliga verksamheten till exempel inom någon organisation. Utskottet håller med regeringen om att delaktigheten förutsätter utöver intresse och förmåga av de unga själva också att de upplever att de kan påverka sådana frågor som är viktiga för dem och få en möjlighet att fatta beslut och bära ansvar. Därför är det enligt utskottet allt viktigare att man hör de unga.

Kulturutskottet betonar att det ska finnas mångsidiga och likvärdiga kanaler för de unga att delta och påverka. De unga ska nå genom de vardagliga kanalerna, och dessutom ska man också skapa nya kanaler. De unga utgör inte en heterogen grupp. Därför är det viktigt att också försöka höra de som inte nås genom de vanliga kanalerna.

Den yngre generationen berörs av osäkerheten inför framtiden och den ökande ojämlikheten. Därför är det synnerligen viktigt att betona de ungas lika rätt till alla former av basservice. Eftersom de unga har olika bakgrund och utgångsläge krävs det ett starkt engagemang och samarbete inom hela ungdomssektorn för att undvika ett revirtänkande som hindrar de unga från att få allt det stöd de behöver. Det kan till exempel handla om alltför rigida gränser mellan ”förebyggande” och ”korrigerande” ungdomsarbete. Utskottet betonar att tillräckliga resurser för ungdomssektorn är det enda sättet att garantera att den i lagen föreskrivna förebyggande och korrigerande uppgiften de facto kan fullgöras.

Utskottet fäster uppmärksamhet vid lagförslagets 1 och 8 §, där det betonas att ungdomsarbetet och ungdomspolitikerna ingår i kommunernas uppgifter och ansvar. Det är viktigt att kommunerna tar ett starkt ansvar för i synnerhet åtgärderna för att minska ungdomsarbetslösheten inom ramen

Betänkande KuUB 12/2016 rd

för ungdomslagen och också i ett bredare perspektiv. Det gäller till exempel förverkligandet av ungdomsgarantin och den kollektiva garantin.

Propositionen grundar sig på en brett förankrad lagberedning. Sammantaget anser utskottet att propositionen är behövlig och fyller sitt syfte. Kulturutskottet tillstyrker lagförslaget i propositionen, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Grundlagsutskottets utlåtande

Riksdagens grundlagsutskott har i sitt utlåtande till kulturutskottet om propositionen med förslag till ungdomslag (GrUU 42/2016 rd — RP 111/2016 rd) anfört att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Grundlagsutskottet fäste emellertid i sitt utlåtande kulturutskottets uppmärksamhet vid en del punkter i lagförslaget som bör bedömas på nytt. Kulturutskottet kommer att behandla de punkterna närmare i detaljmotiven till betänkandet.

Hörande av unga och sektorsövergripande samarbete

Väsentligt både med tanke på hörandet av unga och ett fungerande sektorsövergripande samarbete är att man inte i den föreslagna lagen utesluter vare sig de nuvarande aktörerna inom ungdomsarbetet eller nya aktörer. Utgångspunkten vid beredningen av propositionen var att samarbetet mellan kommunerna och organisationerna på ungdomsområdet och andra aktörer som bedriver ungdomsarbete inte begränsas. Det gäller till exempel 3 mom. i lagens 4 § (Statens ansvar) och 2 mom. i dess 8 § (Kommunens ansvar).

Det nätverk eller den arbetsgrupp som nämns i 1 mom. i 9 § (Sektorsövergripande samarbete) ska enligt paragrafen växelverka med organisationer på ungdomsområdet och andra sammanlutningar som producerar tjänster för unga. Inte heller denna bestämmelse syftar till att utesluta någon aktör från samarbetet.

Kulturutskottet understryker särskilt vikten av att det sektorsövergripande samarbetet inom kommunen fungerar. Redan länge har undersökningar visat att det finländska servicesystemet för barn och unga är splittrat. Det når inte ut till alla unga på ett meningsfullt sätt och lyckas inte jämna ut problemen med ökad ojämlikhet. Trycket på att organisera det sektorsövergripande arbetet på ett rationellt sätt är särskilt stort i arbetet med unga både lokalt, nationellt och internationellt. Det kräver enligt ett utlåtande till utskottet kompetens, förändringar i arbetskulturen och attityderna samt resurser.

I propositionen föreslås det att man ökar kommunens möjligheter att förverkliga ungdomsarbetet och ungdomspolitikerna på valfritt sätt. Utifrån den föreslagna 8 § kan kommunen bättre än tidigare beakta lokala omständigheter när den skapar förutsättningar för ungdomsarbetet och ungdomspolitikerna. I 9 § i lagförslaget ska det inte längre föreskrivas om sammansättningen av det sektorsövergripande arbetsnätverket, utan kommunen får bilda nätverket enligt det lokala behovet. I detaljmotiven betonas det att avsikten är att företrädare för undervisnings-, social- och hälsovårds- och ungdomsväsendet samt arbets-, polis- och försvarsförvaltningen fortfarande ska höra till nätverket. Även företrädare för andra myndigheter, såsom t.ex. kultur-, idrotts- och biblioteksväsendet, kan höra till nätverket. Kulturutskottet betonar att inte heller de motiven uteslu-

Betänkande KuUB 12/2016 rd

ter någon verksamhet eller sektor i kommunen, utan kommunen kan alltid göra en prövning utifrån sina behov.

Utifrån det som sägs ovan anser utskottet att det inte behövs några ändringar i de paragrafer som gäller hörande av unga och det sektorsövergripande samarbetet i kommunerna, utom när det gäller församlingarna. På det sätt som framgår närmare av detaljmotiven betonar utskottet församlingarnas, oberoende av religionssamfund, betydelse för barn- och ungdomsarbetet och vikten av att beakta församlingarna också i lag.

I sakkunnigutlåtandena fick bestämmelserna om hörande och samarbete i lagförslaget kritik för att de inte var tillräckligt förpliktande. I den föreslagna formen är bestämmelserna inte bindande, utan de ger kommunerna prövningsutrymme. Kulturutskottet anser att det inte är möjligt att skärpa bestämmelserna på denna punkt, eftersom detta prövningsutrymme är nödvändigt när man beaktar de många olika typerna av ärenden som staten och kommunerna behandlar. Till exempel gäller det sektorsövergripande samarbetet i regel samordning av verksamheter som ålagts den offentliga sektorn i lag och frågor som hänför sig till ett smidigt myndighetssamarbete. Då måste man kunna överväga om hörande behövs.

Under sakkunnigutfrågningen uttrycktes det särskild oro över de kommande stora landskaps- och social- och hälsovårdsreformerna och hur de påverkar kommunernas ungdomsarbete, när en del av myndighetsaktörerna enligt planerna flyttas bort från kommunerna. Man är i synnerhet bekymrad över att servicen till de unga splittras och det blir svårt att genomföra principen om samservice, att det multiprofessionella samarbetet kompliceras på grund av graderingen av servicen och att en del tjänster blir mer svåråtkomliga för de unga. Reformerna kan också riskera de ungas verkliga möjligheter till hörande och delaktighet.

Kulturutskottet förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet utreder vilka konsekvenser de omfattande landskaps- och social- och hälsovårdsreformerna har för ungdomsarbetet i stort och också i fortsättningen säkerställer att syftena med ungdomslagen kan nås både i kommunerna och på landskapsnivå. Undervisnings- och kulturministeriet ska lägga fram en utredning om saken för kulturutskottet senast i början av nästa valperiod.

Verkstadsverksamhet för unga och uppsökande ungdomsarbete

Det har inte tidigare föreskrivits om verkstadsverksamhet för unga i ungdomslagen. Förutom bestämmelser om förutsättningarna för att få statsbidrag och statsunderstöd föreslås det bestämmelser om behandlingen av uppgifter om unga och narkotikatest i verkstadsverksamhet för unga.

De sakkunniga beklagar att man har utelämnat stärkande av de ungas sociala identitet som i den gällande lagen angavs som ett syfte med lagen. Sett ur verkstadsverksamhetens och det uppsökande ungdomsarbetets perspektiv är stärkande av den sociala identiteten ett centralt syfte inom ungdomsarbetet. Det gäller både dessa tjänster och ungdomsarbetet som helhet. Genom att ta med stärkande av de ungas sociala identitet i lagens syften skulle man bättre beakta de unga som är mest utsatta och stärka deras vardags- och livskompetens och sociala funktionsförmåga. Dessa saknas nu bland syftena med lagen.

Betänkande KuUB 12/2016 rd

I den detaljmotivering i lagförslaget som gäller lagens syfte sägs det att de föreslagna definitionerna av syftet också innefattar stärkande av de ungas sociala identitet, med vilket där avses till unga riktade åtgärder för att förbättra deras livskunskap och för att förhindra utslagning, även om det inte sägs rent ut. Enligt 10 § i lagförslaget är syftet med uppsökande ungdomsarbete att nå unga som är i behov av stöd och att hjälpa dem att anlita sådana tjänster och övrigt stöd som främjar deras utveckling, självständighetsprocess, delaktighet i samhället och övriga livskompetens och som bidrar till deras möjligheter till utbildning och till inträde på arbetsmarknaden. I 13 § sägs det att verkstadsverksamheten syftar till att förbättra den unges livskompetens och främja hans eller hennes utveckling, självständighetsprocess och delaktighet i samhället.

Kulturutskottet betonar att avsikten med reformen inte är att ifrågasätta begreppet stärkande av de ungas sociala identitet eller att arbetsmetoderna i anslutning till detta ska ha en annan ställning än metoderna i det övriga ungdomsarbetet. Det centrala när det gäller särskilt målgruppen för det uppsökande ungdomsarbetet och verkstäderna är att säkerställa rätt tjänst vid rätt tidpunkt. Det kräver tillräckliga resurser och att det sektorsövergripande samarbetet inom kommunen fungerar.

Kompetenscentrum på ungdomsområdet

Bestämmelserna om riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet är nya. Kompetenscentren ska utveckla och främja bas- och specialkompetensen på ungdomsområdet samt sakkunnigtjänster och andra tjänster på ungdomsområdet genom att producera information om unga, ungdomsarbete eller ungdomspolitik. En registrerad förening, en stiftelse eller en kommun kan fungera som kompetenscentrum. Verksamheten grundar sig på ett avtal mellan undervisnings- och kulturministeriet och kompetenscentret genom vilket man stärker verkställigheten av det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitiken. Syftet med kompetenscentren är enligt propositionen att möta de föränderliga behoven på ungdomsområdet och uppnå effekter i samhället samt säkerställa kvaliteten på bland annat ungdomsarbetet.

De sakkunniga ansåg att det är oklart hur det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitiken styr understödet till organisationerna. Här bör den tredje sektorns oberoende och självständighet vara en viktig princip. De sakkunniga betonar i sina utlåtanden att ett riksomfattande och sektorsövergripande sakkunniguppdrag kräver långsiktigt arbete som inte kan knytas till exempel till en regeringsperiod. Då är ett godkännande som beviljas för viss tid inte så bra. Om kompetenscentret är en frivilligorganisation, kan det också ha andra uppgifter enligt ungdomslagen än de som nämns i paragrafen.

Kulturutskottet betonar att organisationerna inom den tredje sektorn bedriver sin verksamhet självständigt men förstår de sakkunnigas oro till dessa delar. Utskottet betonar ändå att beviljandet av verksamhetsunderstöd till organisationerna på ungdomsområdet regleras i den föreslagna lagens 18 §. Där knyts prövningen av statsunderstödet belopp till bland annat syftena i den föreslagna lagens 2 §. Detta understöd är inte kopplat till regeringens strategiska mål.

Beviljandet av statsunderstöd till kompetenscentren regleras i den föreslagna lagens 19 §. Utskottet understryker att undervisnings- och kulturministeriet i dessa fall ingår ett resultatavtal om verksamheten med en sammanslutning som får understöd. Regeringens strategiska mål gäller uttryckligen denna verksamhet eller understödet till den. En sammanslutning kan också ha annan

Betänkande KuUB 12/2016 rd

verksamhet som motsvarar syftet i ungdomslagen och som man kan få understöd för enligt lagens 18 §. Regeringens strategiska mål påverkar inte denna övriga verksamhet och understödet till den.

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Finland ratificerade FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning våren 2016. Artiklar i konventionen som är av betydelse med tanke på barn och unga är bland annat artikel 5 om jämlikhet och icke-diskriminering, artikel 7 om barn med funktionsnedsättning och artikel 9 om tillgänglighet. Utskottet understryker att man måste se allvarligt på skyldigheterna i konventionen både i lagstiftningsarbetet och vid genomförandet av ungdomslagen. Enligt uppgift till utskottet har unga personer med funktionsnedsättning svårt att göra sig hörda. Deras möjligheter att få service på lika villkor är små och varierar i de olika kommunerna.

Unga personer med funktionsnedsättning måste ha lika rätt och möjlighet att delta, men det kan krävas speciallösningar som fungerar och är tillgängliga för dem. Det uppsökande ungdomsarbetet och verkstadsverksamheten måste finnas till också för bland annat synskadade unga. Funktionsnedsättningen får inte vara ett hinder, utan den unge måste få delta i det uppsökande ungdomsarbetet och verkstadsverksamheten på lika villkor, om han eller hon har behov av detta.

I detaljmotiven till betänkandet tar kulturutskottet också ställning till lagens 1 § 2 mom., där det sägs att utöver det som föreskrivs i ungdomslagen iakttas de internationella förpliktelser som är bindande för Finland.

Åldersgränserna

Regeringen föreslår inga ändringar i definitionen av åldern på unga. Målgruppen för ungdomsarbetet är i förslaget alla personer under 29 år. Det finns över 1,8 miljoner personer i den åldersgruppen i vårt land. Under sakkunnigutfrågningen fick kulturutskottet olika ändringsförslag när det gäller åldersgränserna. Utifrån utlåtandena har inget av förslagen fått enhälligt understöd. Kulturutskottet anser att det inte kan ingripa i frågan om åldersgränsen annat än genom att konstatera att en vid definition möjliggör bland annat sektorsövergripande familjearbete inom fostringsarbetet och stöder samarbetet mellan småbarnspedagogiken och ungdomsarbetet.

DETALJMOTIVERING

1 §. Lagens tillämpningsområde. Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande uppmärksamhet vid 2 mom. där det sägs att utöver det som föreskrivs i denna lag iakttas de internationella förpliktelser som är bindande för Finland. Enligt grundlagsutskottet finns det risk för motstridiga och felaktiga tolkningar av bestämmelsen. Kulturutskottet bör därför granska hänvisningens behövlighet och omfattning, menar grundlagsutskottet. Regeringen har försökt beskriva de förpliktelser som avses i momentet närmare i kapitlet ”Den internationella utvecklingen, Europeiska unionen och lagstiftningen i de nordiska länderna” i den allmänna motiveringen till propositionen. I kapitlet beskrivs olika bindande och icke-bindande folkrättsliga källor och vissa delar av EU-rätten.

Betänkande KuUB 12/2016 rd

Kulturutskottet konstaterar med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande att det är fråga om en informativ bestämmelse. Utskottet betonar att man inte utifrån den bör dra några närmare slutsatser om den bindande karaktären av olika internationella förpliktelser som berör Finland. Grunden för att en folkrättslig förpliktelse ska vara internt bindande i Finland anges i 95 § i grundlagen, där det föreskrivs att fördrag och andra internationella förpliktelser ska sättas i kraft separat genom lag eller förordning. Dessa förpliktelser som har satts i kraft internt ska tillämpas helt oberoende av informativa bestämmelser av den typen som nu föreslås.

Kulturutskottet anser ändå att 2 mom. är viktigt för att de myndigheter och privata aktörer som tillämpar ungdomslagen särskilt ska notera regleringens koppling till viktiga internationella överenskommelser som är bindande för Finland, såsom FN-konventionen om barnets rättigheter och FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Utskottet påpekar att en motsvarande informativ bestämmelse också finns i idrottslagen (390/2015).

8 §. Kommunens ansvar. I 2 mom. anges på allmän nivå de aktörer som kommunen ska samarbeta med när den utför de uppgifter inom ungdomsarbetet och ungdomspolitikerna som hör till kommunens ansvar. De sakkunniga betonade under utfrågningen att skrivningen i momentet ska förstås i vid bemärkelse och att meningen inte är att utesluta någon som utför ungdomsarbete.

Kulturutskottet konstaterar att till exempel den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland och dess församlingar är ett offentligt samfund som kan jämföras med kommunerna och vars barn- och ungdomsarbete är synnerligen omfattande både till sin volym och geografiskt. Av kyrkans totalbudget går ungefär en tredjedel, dvs. 340 miljoner euro, till barn- och ungdomsarbete. Kulturutskottet anser att det är viktigt att församlingarna, oberoende av religionssamfund, nämns särskilt som samarbetspartner i statens och kommunernas ungdomsarbete vid sidan av organisationer på ungdomsområdet och de andra aktörer som bedriver ungdomsarbete. Utskottet föreslår ett tillägg om detta i 2 mom.

9 §. Sektorsövergripande samarbete. Med hänvisning till det som konstaterats i fråga om 8 § föreslår utskottet att motsvarande tillägg görs till 1 mom. i denna paragraf.

10 §. Uppsökande ungdomsarbete. Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår kulturutskottet att 1 mom. kompletteras med en mening om att det uppsökande ungdomsarbetet grundar sig på frivillighet från den unga personens sida och samarbete med honom eller henne. Grundlagsutskottet betonar i sitt utlåtande att detta samarbetsförhållande kännetecknar allt uppsökande ungdomsarbete och att det skapar förutsättningar för behandling av personuppgifter baserad på samtycke.

12 §. Behandling av uppgifter om unga i det uppsökande ungdomsarbetet. Grundlagsutskottet betonar i sitt utlåtande att behandling av personuppgifter med samtycke av vårdnadshavaren till en minderårig person inte med avseende på skyddet för de grundläggande fri- och rättigheterna i alla lägen motsvarar behandling av personuppgifter på grundval av samtycke. Därför bör man i regleringen bättre beakta barnens självbestämmanderätt i fråga om uppgifter och deras rätt till medinflytande enligt sin utvecklingsnivå i frågor som gäller dem själva. Utskottet har sagt att det inte framgår entydigt av formuleringen i 2 mom. huruvida det samtycke av vårdnadshavaren till en minderårig som krävs ska komplettera eller ersätta den minderåriges eget samtycke.

Betänkande KuUB 12/2016 rd

Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår kulturutskottet att 2 mom. kompletteras med en ny mening om att en minderårig ung person dock kan besluta om utlämnande av uppgifter som gäller honom eller henne själv enligt sin utvecklingsnivå.

14 §. Behandling av uppgifter om unga i verkstadsverksamheten. Med hänvisning till det som konstaterades i fråga om 12 § föreslår utskottet att 3 och 4 mom. i denna paragraf kompletteras med en motsvarande mening.

15 §. Narkotikatest i verkstadsverksamhet för unga. Grundlagsutskottet bedömer i sitt utlåtande att den föreslagna regleringen om narkotikatest inte innebär några betydande konstitutionella problem. Utskottet konstaterar ändå att det i motiveringen sägs att det trots den förpliktande ordalydelsen i bestämmelsen inte handlar om en skyldighet som stöds exempelvis genom förvaltnings tvång. Vägran att visa upp ett intyg över narkotikatest eller uppvisande av ett positivt testresultat kan främst medföra att den unges träning måste ändras. Grundlagsutskottet anser att ordalydelsen bör ändras så att den motsvarar motiven.

Kulturutskottet föreslår att rätten att ålägga en ung person att visa upp ett intyg över narkotikatest i 1 mom. lindras till rätt att be den unge att visa upp ett intyg.

I 2 mom. föreslås det i analogi med detta att en minderårig persons vårdnadshavare ska underrättas när intyg över narkotikatest begärs.

Utskottet föreslår att 3 mom. kompletteras med en förtydligande mening som motsvarar paragrafmotiveringen. I den föreskrivs det att om den som ordnar verkstadsverksamhet för unga inte får det begärda intyget över narkotikatest och uppgifter enligt 1 mom. har planerats för den unge, kan den unges träningsplan och det avtal som avses i 13 § ses över.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 111/2016 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Utskottets ändringsförslag

Ungdomslag

I enlighet med riksdagens besluts föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om främjande av ungdomsarbete och ungdomsverksamhet, om ungdomspolitik och om statsförvaltningens och kommunernas ansvar och samarbete i anknytning till detta samt om statsfinansiering.

Utöver det som föreskrivs i denna lag iakttas de internationella förpliktelser som är bindande för Finland.

2 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att

1) främja de ungas delaktighet och möjligheter att påverka samt förmåga och förutsättningar att verka i samhället,

2) stödja de ungas utveckling, självständighetsprocess och gemenskapskänsla samt inhämtandet av kunskaper och färdigheter i anknytning till detta,

3) stödja de ungas fritidssysselsättningar och verksamhet i det civila samhället,

4) främja de ungas likställdhet och jämlikhet samt tillgodoseendet av deras rättigheter, och

5) förbättra de ungas uppväxt- och levnadsvillkor.

Syftet ska uppnås med utgångspunkt i

1) solidaritet, kulturell mångfald och internationalism,

2) hållbar utveckling, sunda levnadsvanor och respekt för miljön och livet,

3) sektorsövergripande samarbete.

3 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) unga personer som inte har fyllt 29 år,

Betänkande KuUB 12/2016 rd

- 2) ungdomsarbete åtgärder för att stödja de ungas utveckling, självständighetsprocess och delaktighet i samhället,
- 3) ungdomspolitik åtgärder för att förbättra de ungas uppväxt- och levnadsvillkor samt växelverkan mellan generationerna,
- 4) ungdomsverksamhet de ungas egen verksamhet,
- 5) riksomfattande ungdomsorganisation en registrerad organisation som förverkligar denna lags syften och utgångspunkter och vars verksamhetsområde har riksomfattande täckning,
- 6) riksomfattande organisation på ungdomsområdet utöver riksomfattande ungdomsorganisationer dessutom en registrerad förening eller stiftelse som bedriver ungdomsarbete eller ordnar ungdomsverksamhet eller tjänster inom ungdomsarbetet och som förverkligar denna lags syften och utgångspunkter och vars verksamhetsområde har riksomfattande täckning,
- 7) riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet en sammanslutning som i hela landet utvecklar och främjar kompetensen och sakkunskapen på ungdomsområdet. En avtalsbaserad sammanslutning av två eller fler sammanslutningar kan också bilda ett kompetenscentrum.

2 kap.

Statens ungdomsarbete och ungdomspolitik

4 §

Statens ansvar

Undervisnings- och kulturministeriet svarar för den allmänna ledningen, samordningen och utvecklingen av ungdomsarbetet och ungdomspolitiken samt för att allmänna förutsättningar för ungdomsarbete och ungdomspolitik skapas inom statsförvaltningen.

Regionförvaltningsverken svarar för regionförvaltningsuppgifterna inom ungdomsarbetet och ungdomspolitiken. Närmare bestämmelser om dessa uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

Staten ska vid skötseln av sina uppgifter vid behov samarbeta med kommunerna, organisationer på ungdomsområdet och andra sammanslutningar samt med de unga.

5 §

Riksomfattande program för ungdomsarbetet och ungdomspolitiken

Statsrådet godkänner vart fjärde år ett riksomfattande program för ungdomsarbetet och ungdomspolitiken.

I programmet anges mer detaljerade mål för det riksomfattande ungdomsarbetet och den riksomfattande ungdomspolitiken och för stödandet av dem. Genomförandet av programmet följs upp och programmet revideras vid behov.

Programmet bereds vid undervisnings- och kulturministeriet i samråd med övriga berörda ministerier. I beredningen ska de unga samt centrala aktörer inom ungdomsarbetet och ungdomspolitiken höras.

Betänkande KuUB 12/2016 rd

Närmare bestämmelser om programmets innehåll och beredningen av det får utfärdas genom förordning av statsrådet.

6 §

Statens ungdomsråd

I anslutning till undervisnings- och kulturministeriet finns statens ungdomsråd, som tillsätts av statsrådet.

Rådet ska

- 1) behandla ärenden som är vittsyftande och av principiell betydelse för unga samt bedöma konsekvenserna av statsförvaltningens åtgärder för de unga och för tjänster och funktioner riktade till unga,
- 2) ta initiativ och göra framställningar för utvecklande av ungdomspolitiken,
- 3) producera aktuell information om de unga och deras levnadsförhållanden,
- 4) ge undervisnings- och kulturministeriet utlåtanden om ärenden som ska tas upp i det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitiken,
- 5) följa den internationella utvecklingen och det internationella samarbetet på området.

Rådet kan ha sektioner för beredning av ärenden.

Närmare bestämmelser om rådets uppgifter och om tillsättande av rådet utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet utfärdas också bestämmelser om rådets sammansättning.

7 §

Utvärderings- och understödskommisionen

Undervisnings- och kulturministeriets sakkunnigorgan i frågor som gäller understöd till de riksomfattande organisationerna på ungdomsområdet är utvärderings- och understödskommisionen, som tillsätts av statsrådet. Kommissionen kan inom sig tillsätta sektioner för beredningen av ärenden.

Kommissionen ska

- 1) ge utlåtanden till undervisnings- och kulturministeriet om rätt till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet och riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet,
- 2) göra framställningar till undervisnings- och kulturministeriet om fördelningen av statsunderstöden till de riksomfattande organisationerna på ungdomsområdet och de riksomfattande kompetenscentrumen på ungdomsområdet,
- 3) på begäran av undervisnings- och kulturministeriet utvärdera verksamheten i de organisationer som understöds.

Närmare bestämmelser om kommissionens uppgifter och om tillsättande av kommissionen utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning av statsrådet utfärdas också bestämmelser om kommissionens sammansättning.

Betänkande KuUB 12/2016 rd

3 kap.

Kommunernas ungdomsarbete och ungdomspolitik samt sektorsövergripande samarbete

8 §

Kommunens ansvar

Ungdomsarbete och ungdomspolitik ingår i kommunernas uppgifter. När kommunen förverkligar de syften och utgångspunkter som anges i 2 § ska den med beaktande av lokala omständigheter skapa förutsättningar för ungdomsarbete och ungdomsverksamhet genom att ordna tjänster och lokaler för unga samt genom att stödja de ungas medborgarverksamhet.

Vid skötseln av den uppgift som avses i 1 moment ska kommunen vid behov samarbeta med andra myndigheter som producerar tjänster för unga samt med de unga, deras familjer, organisationer på ungdomsområdet, församlingar och andra aktörer som bedriver ungdomsarbete.

9 §

Sektorsövergripande samarbete

För den allmänna planeringen av lokala myndigheters sektorsövergripande samarbete och för utvecklingen av genomförandet ska kommunen ha ett styrnings- och servicenätverk eller någon annan motsvarande samarbetsgrupp vars målgrupp är alla unga som bor i kommunen. Nätverket eller en annan motsvarande samarbetsgrupp ska växelverka med organisationer på ungdomsområdet, församlingar och andra sammanslutningar som producerar tjänster för unga. Två eller flera kommuner kan ha ett gemensamt nätverk. Nätverket behandlar inte enskilda ungas ärenden.

Nätverket eller en annan motsvarande samarbetsgrupp ska

- 1) samla in information om de ungas uppväxt- och levnadsförhållanden och utifrån detta bedöma de ungas situation till stöd för beslutsfattande och planer på lokal nivå,
- 2) främja samordningen av tjänster riktade till unga och gemensamma förfaringssätt för att vägleda unga till tjänsterna samt främja ett smidigt informationsutbyte,
- 3) främja samarbete för att genomföra ungdomsverksamheten.

10 §

Uppsökande ungdomsarbete

Syftet med uppsökande ungdomsarbete är att nå unga som är i behov av stöd och att hjälpa dem att anlita sådana tjänster och övrigt stöd som främjar deras utveckling, självständighetsprocess, delaktighet i samhället och övriga livskompetens och som bidrar till deras möjligheter till utbildning och till inträde på arbetsmarknaden. Det uppsökande ungdomsarbetet grundar sig på frivillighet från den unges sida och samarbete med den unge.

När kommunen ordnar uppsökande ungdomsarbete ska den till ansvarig för verksamheten utse en kommunal tjänsteinnehavare eller en person som står i arbetsavtalsförhållande till kommunen. Den som arbetar inom uppsökande ungdomsarbete ska ha tillräcklig utbildning och erfarenhet av arbete bland unga. Uppsökande ungdomsarbete kan ordnas av en kommun eller av flera kommu-

Betänkande KuUB 12/2016 rd

ner tillsammans. Kommunen kan ordna uppsökande ungdomsarbete också genom att skaffa tjänster hos en sammanslutning som producerar tjänster för unga. I detta fall ansvarar kommunen för att de tjänster som den har skaffat ordnas på det sätt som avses i denna lag.

Uppsökande ungdomsarbete inleds i första hand utifrån information som den unge själv har gett och utgående från den unges egen bedömning av sitt stödbehov. Uppsökande ungdomsarbete kan också inledas på basis av information från andra myndigheter.

11 §

Utlämnande av uppgifter för uppsökande ungdomsarbete

För att uppgifter ska få lämnas ut för det uppsökande ungdomsarbetet krävs den ungas samtycke, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller någon annanstans.

Oberoende av bestämmelserna om sekretess ska en ung persons identifierings- och kontaktuppgifter med tanke på det uppsökande ungdomsarbetet lämnas ut till den unges hemkommun enligt följande:

- 1) undervisningsanordnare ska lämna ut uppgifter om unga som har avslutat sin grundläggande utbildning men inte har placerat sig i utbildning efter den grundläggande utbildningen,
- 2) utbildningsanordnare ska lämna ut uppgifter om unga som avbryter sina yrkes- eller gymnasiestudier,
- 3) försvarsmakten och civiltjänstcentralen ska lämna ut uppgifter om unga som befrias från sin värnplikts- eller civiltjänstgöring för att de inte är tjänstdugliga eller som avbryter sin tjänstgöring.

Om en undervisningsanordnare, en utbildningsanordnare, försvarsmakten eller civiltjänstcentralen med stöd av tillgänglig information och med beaktande av en i 2 mom. avsedd ung persons situation och stödbehov som helhet bedömer att den unge inte är i behov av i 10 § avsedda tjänster och övrigt stöd, behöver denna aktör inte lämna ut uppgifter om den unge.

Också andra myndigheter än de som nämns ovan i denna paragraf och Folkpensionsanstalten får oberoende av sekretessbestämmelserna lämna ut en ung persons identifierings- och kontaktuppgifter till den unges hemkommun för det uppsökande ungdomsarbetet, om myndigheten eller Folkpensionsanstalten med stöd av information som den fått i sitt uppdrag samt med beaktande av den unges situation och stödbehov som helhet bedömer att han eller hon utan dröjsmål är i behov av tjänster och annat stöd.

Om registrerade föreningar eller stiftelser som arbetar med unga eller andra sammanslutningar som erbjuder fritidsaktiviteter för unga bedömer att en ung person är i behov av uppsökande ungdomsarbete, kan de med uttryckligt samtycke av den unge eller vårdnadshavaren för en minderårig lämna ut den unges identifierings- och kontaktuppgifter till det uppsökande ungdomsarbetet.

Den som lämnar ut uppgifter som avses i denna paragraf ska på förhand på lämpligt sätt underätta den unge och vårdnadshavaren för en minderårig om att uppgifter om den unge kan lämnas ut för det uppsökande ungdomsarbetet i situationer som avses i 2 och 4 mom.

Bestämmelser om att göra barnskyddsanmälan och föregripande barnskyddsanmälan finns i 25 och 25 c § i barnskyddslagen (417/2007). Bestämmelser om kontakt med socialvården för bedömning av stödbehovet finns i 35 § i socialvårdslagen (1301/2014). Om den som är anmälningspliktig enligt dessa bestämmelser har kontaktat den myndighet som ansvarar för socialvården, behöver det inte på basis av samma uppgifter göras en anmälan till det uppsökande ungdomsarbetet.

Betänkande KuUB 12/2016 rd

12 §

Behandling av uppgifter om unga i det uppsökande ungdomsarbetet

Identifierings- och kontaktuppgifter för det uppsökande ungdomsarbetet får lämnas ut på elektronisk väg. Inom ramen för det uppsökande ungdomsarbetet får uppgifter som inkommit i samband med uppdraget samköras eller annars behandlas i syfte att identifiera unga som är i behov av stöd och för skötseln av uppgifter inom det uppsökande ungdomsarbetet. Vid behandlingen av ett ärende som gäller en enskild ung person inom ramen för det uppsökande ungdomsarbetet registreras den som har anmält den unges kontakt- och identifieringsuppgifter, beslut om fortsatta åtgärder samt information om vilka uppgifter om den unge som lämnats ut och till vem. Kommunen är registeransvarig vid behandlingen av personuppgifter.

De uppgifter om en ung person som inkommit i samband med det uppsökande ungdomsarbetet får lämnas vidare till andra myndigheter endast med den unges samtycke. Om den unge är minderårig, krävs också vårdnadshavarens samtycke. **En minderårig ung person får dock besluta om utlämnandet av uppgifter om honom eller henne själv enligt sin utvecklingsnivå.** Uppgifterna ska förstöras genast när de inte längre är nödvändiga för skötseln av uppgiften.

Den som arbetar med uppsökande ungdomsarbete får inte utan den unges samtycke för utomstående röja vad han eller hon i samband med skötseln av uppgifter som avses i denna lag har fått veta om den unges personliga förhållanden, hälsotillstånd eller ekonomiska situation eller om förmåner eller stödåtgärder som den unge åtnjuter. Om den unge är minderårig, krävs också vårdnadshavarens samtycke.

4 kap.

Verkstadsverksamhet för unga

13 §

Verkstadsverksamhet för unga

Verkstadsverksamheten för unga ska med hjälp av träning förbättra den unges färdigheter för att kunna komma in på en utbildning, slutföra en utbildning och komma in på den öppna arbetsmarknaden eller få tillgång till någon annan service som den unge behöver. Verkstadsverksamheten syftar till att förbättra den unges livskompetens och främja hans eller hennes utveckling, självständighetsprocess och delaktighet i samhället. Den unge får träning genom arbete eller arbetsverksamhet utifrån sina egna förutsättningar. På verkstaden görs det tillsammans med den unge upp en individuell träningsplan för honom eller henne. Verkstadsverksamhet för unga kan ordnas av en kommun, av flera kommuner tillsammans eller av en sammanslutning som producerar tjänster för unga. Vid verkstäder för unga ska det finnas kunskap om individuell träning och arbetsträning för unga. Verkstäderna ska följa upp resultaten av sin verksamhet.

I regel hänvisas de unga till verkstaden av en myndighet eller den som sköter ett offentligt uppdrag. Unga kan också på eget initiativ söka sig till verkstaden. Ett skriftligt avtal ingås om träningen för den unge som hänvisats till verkstaden. Inom verkstadsverksamheten för unga får uppgifter som inkommit i samband med avtalet eller i samband med det uppdrag som anges för verk-

Betänkande KuUB 12/2016 rd

staden i 1 mom. behandlas i syfte att identifiera den unge som kommer för träning eller får träning samt för skötseln av uppgifter inom verkstadsverksamheten. Den som ordnar verkstadsverksamhet för unga ska definiera de uppgifter som innebär behandling av känsliga uppgifter.

14 §

Behandling av uppgifter om unga i verkstadsverksamheten

Inom verkstadsverksamheten för unga är det den ordnar verkstadsverksamheten som är registeransvarig och som ansvarar för behandlingen av personuppgifter. Vid behandlingen av ett ärende som gäller en enskild ung person inom verkstadsverksamheten införs i personregistret det i 13 § avsedda avtal som gäller den unge, den unges träningsplan, uppgifter som erhållits vid uppföljningen av träningen, fortsatta åtgärder i anknytning till dessa samt information om de uppgifter om den unge som lämnats ut och till vem. I registret införs också uppgifter om dem som ansvarar för den unges träning.

Uppgifter om den unge samlas in för att man ska kunna planera träningen, visa hur den unges färdigheter och kunskaper utvecklats och visa resultaten av träningen och den unges övriga servicebehov. Uppgifter samlas in hos den unge själv och hos den myndighet, eller den som sköter ett offentligt uppdrag, som hänvisat den unge till verkstaden samt genom iakttagelser av den unges framsteg inom träningen.

De uppgifter om en ung person som erhållits i samband med skötseln av uppgifter inom verkstadsverksamheten för unga får lämnas vidare till andra myndigheter eller andra som sköter offentliga uppdrag endast med den unges samtycke. Om den unge är minderårig, krävs också vårdnadshavarens samtycke. **En minderårig ung person får dock besluta om utlämnandet av uppgifter om honom eller henne själv enligt sin utvecklingsnivå.** Uppgifter som erhållits i samband med den unges träning får lämnas ut till andra myndigheter eller andra som sköter offentliga uppdrag, om den unges träning avslutas eller tills vidare avbryts för att den unge övergår till en annan service som han eller hon omedelbart är i behov av. Uppgifterna ska förstöras genast när de inte längre är nödvändiga för skötseln av verkstadens uppdrag, dock senast fyra år från det att uppgifterna fördes in i registret.

Den som ordnar verkstadsverksamhet för unga och den som är anställd hos denne får inte utan den unges samtycke för utomstående röja vad de i samband med skötseln av uppgifter som avses i denna lag har fått veta om den unges personliga förhållanden, hälsotillstånd eller ekonomiska situation eller förmåner eller stödåtgärder som den unge åtnjuter. Om den unge är minderårig, krävs också vårdnadshavarens samtycke. **En minderårig ung person får dock besluta om utlämnandet av uppgifter om honom eller henne själv enligt sin utvecklingsnivå.**

15 §

Narkotikatest i verkstadsverksamhet för unga

Den som ordnar verkstadsverksamhet för unga får **be** den unge att visa upp ett intyg över narkotikatest om det finns grundad anledning att misstänka att den unge är narkotikapåverkad under träning vid verkstaden eller att den unga är narkotikaberoende. En ytterligare förutsättning är att testet är nödvändigt för att klarlägga den unges funktionsförmåga och att den unge sköter uppgif-

Betänkande KuUB 12/2016 rd

ter som kräver särskild noggrannhet, tillförlitlighet, självständig omdömesförmåga eller god reaktionsförmåga och där den unges handlande under narkotikapåverkan eller narkotikaberoende

- 1) allvarligt äventyrar den unges eller någon annans liv eller hälsa,
- 2) allvarligt äventyrar säkerheten i trafiken, eller
- 3) väsentligt ökar risken för olaga handel med och spridning av i 3 § 1 mom. 5 punkten i narkotikalagen (373/2008) avsedda ämnen i verkstaden för unga eller i någon annan träningsmiljö.

Med intyg över narkotikatest avses ett intyg som utfärdats av en kommunal eller någon annan legitimerad yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården, av vilket det framgår att den unge har genomgått test för utrönande av användning av narkotika som avses i 3 § 1 mom. 5 punkten i narkotikalagen, samt en på testet grundad utredning om huruvida den unge har använt narkotika för andra än medicinska ändamål så att den unges funktionsförmåga har blivit nedsatt. Intyget ska visas upp inom en skälig tid som bestämts av den som ordnar verkstadsverksamheten för unga. En minderårig persons vårdnadshavare ska underrättas när intyg över narkotikatest **begärs**.

Information som erhålls i samband med narkotikatest får användas endast för översyn av den unges träningsplan och av det avtal som avses i 13 §. Uppgifterna om narkotikatestet får behandlas endast av dem som ansvarar för den unges träning i verkstadsverksamheten för unga eller av dem som fattar beslut om ändring av avtalet. Intyget över testet ska förvaras separat från övriga personuppgifter. **Om den som ordnar verkstadsverksamhet för unga inte får det begärda intyget över narkotikatest och uppgifter enligt 1 mom. har planerats för den unge, kan den unges träningsplan och det avtal som avses i 13 § ses över.**

Den som ordnar verkstadsverksamheten för unga svarar för kostnaderna för intyg över narkotikatest som avses i denna paragraf.

På narkotikatestning av unga tillämpas i övrigt vad som i 19 § i lagen om företagshälsovård (1383/2001) föreskrivs om testning av arbetstagare.

5 kap.

Statsfinansiering

16 §

Statsandel till kommuner

Bestämmelser om den statsandel som kommunerna beviljas för de användningsändamål som avses i denna lag finns i lagen om finansiering av undervisnings- och kulturverksamhet (1705/2009).

17 §

Rätt till statsbidrag för riksomfattande organisationer på ungdomsområdet

En förutsättning för beviljande av statsbidrag för verksamheten i en riksomfattande organisation på ungdomsområdet är att undervisnings- och kulturministeriet godkänner organisationen som berättigad till statsbidrag.

Betänkande KuUB 12/2016 rd

En organisation på ungdomsområdet som förverkligar de syften och utgångspunkter som anges i 2 § kan godkännas som berättigad till statsbidrag. Vid prövningen av rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet beaktas hur rikstäckande organisationens verksamhet är, verksamhetens art, omfattning och samhällliga verkningar samt hur organisationen främjar likställdhet, jämlikhet och delaktighet bland unga.

En organisation vars huvudsakliga uppgift är att främja studier inom ett enda utbildnings- eller studieområde eller motsvarande område godkänns dock inte som berättigad till statsbidrag. En organisation som i huvudsak främjar facklig organisering godkänns inte heller som berättigad till statsbidrag.

En organisation godkänns inte heller som berättigad till statsbidrag om det finns särskilda bestämmelser om understöd till den eller om det finns ett separat anslag i statsbudgeten för statsunderstöd till organisationen.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för godkännande av organisationer som berättigade till statsbidrag i enlighet med denna paragraf och om det förfarande som ska iaktas vid godkännandet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

18 §

Beviljande av statsunderstöd till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet

I statsbudgeten kan det årligen tas in ett anslag för verksamhet i riksomfattande organisationer på ungdomsområdet.

En riksomfattande organisation på ungdomsområdet kan fördela ett beviljat understöd till verksamheten i egna regionala eller lokala registrerade medlemsorganisationer på det sätt som föreskrivs i 7 § 2 mom. i statsunderstödslagen (688/2001).

Vid prövningen av beloppet av statsunderstödet till en riksomfattande organisation på ungdomsområdet beaktas organisationens ekonomi, hur rikstäckande verksamheten är, verksamhets art, omfattning och samhällliga verkningar. Vid prövningen av statsunderstödet beaktas därtill på vilket sätt organisationen i sin verksamhet främjar likställdhet, jämlikhet och delaktighet och hur den förverkligar de andra syften och utgångspunkter som anges i 2 §. Verksamhet som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för beviljande av statsunderstöd i enlighet med denna paragraf och om det förfarande som ska iaktas vid beviljandet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

19 §

Beviljande av statsunderstöd till riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet

I statsbudgeten kan det årligen tas in ett anslag för verksamhet i riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet.

Undervisnings- och kulturministeriet godkänner kompetenscentrum som berättigade till statsbidrag. För att kompetenscentrum ska godkännas som berättigat till statsbidrag krävs det att centrumet utvecklar och främjar bas- och specialkompetensen på ungdomsområdet samt sakkunnigtjänster och andra tjänster på ungdomsområdet genom att producera, sammanställa, utnyttja eller

Betänkande KuUB 12/2016 rd

sprida information om unga, ungdomsarbete eller ungdomspolitik. Därtill ska kompetenscentrumet förverkliga de syften och utgångspunkter som anges i 2 §.

Vid prövningen av rätten till statsbidrag beaktas även centrumets ekonomi och operativa förutsättningar, riksomfattande betydelse på ungdomsområdet och samhällliga verkningar, det riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitiken samt den helhet som kompetenscentrumen bildar. Rätten till statsbidrag beviljas för viss tid.

Vid prövningen av statsunderstödet belopp beaktas centrumets uppgifter samt verksamhetens art och samhällliga verkningar. Verksamhet som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter. Ett eventuellt överskott ska användas för centrumets ungdomsarbete och utvecklingen av det.

Närmare bestämmelser om kompetenscentrumen och deras uppgifter och om förutsättningarna för godkännande av rätt till statsbidrag och för erhållande av statsunderstöd får utfärdas genom förordning av statsrådet.

20 §

Beviljande av statsunderstöd till ungdomscentraler

I statsbudgeten kan det årligen tas in ett anslag för ungdomscentralers ungdomsarbete.

Undervisnings- och kulturministeriet godkänner ungdomscentraler som berättigad till statsbidrag. För att en ungdomscentral ska godkännas som berättigad till statsbidrag krävs det att centralen förverkligar de syften och utgångspunkter som anges i 2 § och att centralens huvudsakliga uppgift året om inom ungdomsarbetet är att tillhandahålla handledd äventyrs-, natur-, miljö-, kultur- eller lägerverksamhet för unga. Ungdomsarbetet vid ungdomscentralen ska även främja de ungas internationalisering och en hållbar utveckling. Vid prövningen av rätten till statsbidrag beaktas centralens ekonomi och operativa förutsättningar, verksamhetens samhällliga verkningar och den helhet som ungdomscentralerna bildar.

Vid prövningen av statsunderstödet belopp beaktas centralens uppgifter inom ungdomsarbetet samt verksamhetens art och samhällliga verkningar. Verksamhet som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter. Ett eventuellt överskott ska användas för utveckling av ungdomsarbetet och för underhåll och utveckling av den tillgängliga infrastrukturen för ungdomsarbetet.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för godkännande av ungdomscentraler som berättigade till statsbidrag och för erhållande av statsunderstöd får utfärdas genom förordning av statsrådet.

21 §

Beviljande av statsunderstöd till verkstadsverksamhet för unga

I statsbudgeten kan det årligen tas in ett anslag för verkstadsverksamhet för unga.

En förutsättning för erhållande av statsunderstöd för verkstadsverksamhet för unga är att undervisnings- och kulturministeriet godkänner verkstaden för unga som berättigad till statsbidrag. Som en verkstad för unga som är berättigad till statsbidrag kan en sådan verkstad godkännas som fullgör uppgifterna och förverkligar syftet för verkstadsverksamheten för unga samt förverkligar de syften och utgångspunkter som anges i 2 §. Vid prövningen av rätten till statsbidrag beaktas

Betänkande KuUB 12/2016 rd

verkstadens ekonomiska och operativa förutsättningar samt verksamhetens samhälleliga verkningar.

Vid prövningen av statsunderstödet beaktas verkstadsverksamhetens art och samhälleliga verkningar samt hur verkstaden förverkligar de syften och utgångspunkter som anges i 2 §. Verksamhet som understöds ska vara allmännyttig. Utgifter för affärsverksamhet eller annan motsvarande verksamhet betraktas inte som godtagbara utgifter. Ett eventuellt överskott ska användas för drift och utveckling av verkstadsverksamheten för unga.

Närmare bestämmelser om förutsättningarna för godkännande av verkstadsverksamhet för unga som berättigad till statsbidrag och för erhållande av statsunderstöd får utfärdas genom förordning av statsrådet.

22 §

Övriga statsunderstöd

I statsbudgeten kan det årligen tas in ett anslag för forskning som hänför sig till ungdomsarbete och ungdomspolitik samt för internationellt samarbete på ungdomsområdet, för byggande, grundläggande renovering och utrustning av lokaler för unga, för uppsökande ungdomsarbete och för verksamhet för att utveckla ungdomsarbetet.

23 §

Återkallande av rätten till statsbidrag

Undervisnings- och kulturministeriet kan återkalla rätten till statsbidrag för ett riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet, en ungdomscentral som avses i 20 § eller en verkstad för unga som avses i 21 §, om centrumet, centralen eller verkstaden inte längre uppfyller de förutsättningar för rätt till statsbidrag som föreskrivs i denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Ministeriet kan återkalla rätten till statsbidrag för en riksomfattande organisation på ungdomsområdet, om organisationen i sin verksamhet oavbrutet i två års tid brister i att uppfylla de förutsättningar för rätt till statsbidrag som föreskrivs i denna lag eller i bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

24 §

Ungas deltagande och påverkan samt hörande av unga

Bestämmelser om de ungas möjligheter att delta och påverka i ungdomsfullmäktige eller en motsvarande påverkansgrupp för unga finns i 26 § i kommunallagen (410/2015).

Betänkande KuUB 12/2016 rd

Utöver det som föreskrivs i denna lag eller någon annanstans i lag ska kommunala och statliga myndigheter erbjuda och ordna med möjlighet för unga att delta i och påverka behandlingen av ärenden som gäller ungdomsarbete och ungdomspolitik på lokal-, region- och riksnivå eller så ska de unga höras på annat sätt i sådana frågor. De unga ska därtill höras i ärenden som gäller dem.

25 §

Statsbidragsmyndighet

Undervisnings- och kulturministeriet är statsbidragsmyndighet i de ärenden som avses i denna lag.

Ministeriet kan anvisa anslag som tagits in i statsbudgeten till regionförvaltningsverket för beviljande av understöd.

26 §

Finansieringen av statsandelar och statsunderstöd

Statsandelar och statsunderstöd som avses i denna lag ska i första hand betalas med vinstmedel av tippnings- och penninglotterispel.

27 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut av undervisnings- och kulturministeriet får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen (434/2003).

Det beslut som fattas med anledning av begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Förvaltningsdomstolens beslut i ett ärende enligt 23 § som gäller återkallande av rätten till statsbidrag får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Över andra beslut av förvaltningsdomstolen får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

28 §

Rätt att anmäla på eget initiativ

Den som fullgör uppgifter som avses i denna lag har oberoende av skyldigheten att iaktta sekretess rätt att till polisen anmäla uppgifter som är nödvändiga för bedömningen av ett hot mot liv eller hälsa eller för förhindrande av en hotande gärning, om han eller hon vid fullgörandet av uppgifterna har fått kännedom om omständigheter som ger skäl att misstänka att någon löper risk att bli utsatt för våld.

Betänkande KuUB 12/2016 rd

7 kap.

Ikraftträdande

29 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 .

Genom denna lag upphävs ungdomslagen (72/2006).

Om det någon annanstans i lag hänvisas till den ungdomslag som gällde vid ikraftträdandet av denna lag, ska denna lag tillämpas i stället för den.

30 §

Övergångsbestämmelser

Statsunderstöd för 2017 till riksomfattande organisationer på ungdomsområdet, riksomfattande kompetenscentrum på ungdomsområdet, ungdomscentraler som avses i 20 § och verkstäder för unga som avses i 21 § beviljas i enlighet med de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Statens delegation för ungdomsärenden och utvärderings- och understödskommissionen som tillsattes före ikraftträdandet av denna lag fortsätter sin verksamhet till slutet av mandatperioden, dock så att statens delegation för ungdomsärenden byter namn till statens ungdomsråd när denna lag träder i kraft.

Undervisnings- och kulturministeriet ska senast den 1 juli 2017 utan separat ansökan bedöma rätten till statsbidrag i fråga om organisationer och ungdomscentraler som fått understöd med stöd av den ungdomslag som upphävs genom denna lag.

Det första i 5 § avsedda riksomfattande programmet för ungdomsarbetet och ungdomspolitiken godkänns för åren 2017—2019.

Utskottets förslag till uttalande

1. *Riksdagen förutsätter att undervisnings- och kulturministeriet utreder vilka konsekvenser de omfattande landskaps- samt social- och hälsovårdsreformerna har för ungdomsarbetet i stort och också i fortsättningen säkerställer att syftena med ungdomslagen kan nå både i kommunerna och på landskapsnivå. Undervisnings- och kulturministeriet ska lägga fram en utredning om saken för kulturutskottet senast i början av nästa valperiod.*

Helsingfors 11.11.2016

I den avgörande behandlingen deltog

Betänkande KuUB 12/2016 rd

ordförande Tuomo Puumala cent
vice ordförande Sanna Lauslahti saml
medlem Li Andersson vänst (delvis)
medlem Ritva Elomaa saf
medlem Eeva-Johanna Eloranta sd
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Petri Honkonen cent (delvis)
medlem Laura Huhtasaari saf (delvis)
medlem Ilkka Kantola sd
medlem Kimmo Kivelä saf
medlem Hanna Kosonen cent
medlem Mikaela Nylander sv (delvis)
medlem Ulla Parviainen cent
medlem Sari Raassina saml (delvis)
medlem Saara-Sofia Sirén saml (delvis)
medlem Jani Toivola gröna.

Sekreterare var

utskottsråd Kaj Laine.